

VIII. Розвиток соціально-емоційних навичок та уміння подолання стресу через гру

Матеріали: фліпчарт, маркери, ручки, портфоліо «Благополуччя дітей», збірка ігрових активностей «P.O.W.E.R.»

Цілі тренінгу:

- усвідомлювати значення соціально-емоційних навичок для підтримки благополуччя дітей;
- фасилітувати активності, спрямовані на розвиток соціально-емоційних навичок;
- створити план імплементації ігрових активностей для розвитку соціально-емоційних навичок в освітній процес.

№	Етап	Час	Хід тренінгу	Примітки
1	Вступ	25 хв	<p>Тренер пропонує учасникам взяти участь в активності «Пантоміма» зі збірки ігрових активностей «P.O.W.E.R.» (ст. 180-181).</p> <p>-----</p> <p>Адаптація для онлайн-формату</p> <p>Тренер фасилітує активність «Пантоміма» в онлайн-форматі.</p> <p>-----</p> <p>Далі тренер фасилітує ігрову взаємодію з учасниками, запропонувавши їм зіграти 3-5 раундів:</p> <ul style="list-style-type: none">• тренер пропонує учасникам спробувати показати емоції та дії, обравши одного учасника як Ведучого; він називатиме або дію, або почуття, які інші учасники демонструватимуть за допомогою рухів свого тіла;• далі учасники обирають іншого Ведучого; його завдання – поєднати почуття з діями та назвати їх, наприклад, сумний танець, зле рукостискання тощо. <p>Тренер фасилітує обговорення:</p> <ul style="list-style-type: none">• Які дії та емоції було показувати найвеселіше? Які дії та емоції було складно демонструвати?• У яких ситуаціях складно виражати свої почуття?• Що вам допомагає виражати свої почуття? Як ви можете допомогти іншим виразити емоції?• Яким чином такі активності можуть підтримати благополуччя дітей?	<p>Слайд 1 Слайд 2 Слайд 3 Слайд 4</p> <p>Збірка ігрових активностей «P.O.W.E.R.»</p>
2	Теоретичні засади	20 хв	<p>Тренер зазначає, що війна та життєві труднощі впливають на соціально-емоційний стан дітей, а такі активності, як-от: «Пантоміма», можуть допомогти відновити та розвинути соціально-емоційні навички. Переїзд з одного регіону в інший чи навіть закордон, всі лиха, яких зазнали діти під час війни, можуть перевантажувати їхню психіку і погіршити здатність розуміти,</p>	

сприймати та відтворювати емоції у здоровий спосіб.

Порушення, які стосуються соціально-емоційних навичок, можуть значно впливати на дітей, включаючи їхнє здоров'я, академічне навчання в коротко-, середньо-, довгостроковій перспективі. За допомогою цілеспрямованих активностей на розвиток соціально-емоційних навичок, безпечного середовища, яке сприяє формуванню позитивних взаємин між дітьми, педагог може покращити їхній емоційний стан. Це допоможе дітям в подальшому справлятися з будь-якими негараздами в житті, контролювати свої емоції та долати стрес.

Дослідження доводять, що розвинені соціально-емоційні навички позитивно впливають на загальний стан дітей, наприклад, допомагають зменшувати агресивну чи антисоціальну поведінку, сприяють кращому зосередженню увагу, покращують результати академічного навчання тощо.

Найефективніше розвиток та покращення соціально-емоційних навичок відбувається за допомогою:

- безпечного середовища та здорових взаємин з іншими;
- чіткого розуміння педагогами / дорослими навичок, які розвиваються у дітей під час взаємодії;
- свідомого спрямування освітнього процесу на розвиток конкретних умінь (як в активності «Пантоміма»);
- рефлексій педагогів і дітей щодо вмінь і навичок та їх використання у реальному житті.

Перераховані вище критерії потрібно враховувати під час розвитку соціально-емоційних навичок.

Тренер пропонує учасникам проаналізувати активність «Пантоміма» відповідно до зазначених критеріїв і фасилітує обговорення:

- Що ми зробили для того, щоб середовище взаємодії було безпечним і сприяло формуванню здорових взаємин одне з одним?
- Як ви усвідомили, які навички розвивалися під час активності?
- Які навички вам дійсно вдалося розвинути / покращити?
- Як вдалося усвідомити розвинені вміння і навички, а також, як їх можна використовувати в реальному житті?

Далі тренер пропонує учасникам поміркувати, чому активності, спрямовані на розвиток соціально-емоційних навичок, повинні включати п'ять характеристик ігрового досвіду навчання: радісну, значущу, соціальну, мотивуючу, активну.

Наприклад:

- Якщо процес взаємодії приносить дітям **задоволення, радість**, це дозволяє дітям краще сконцентрувати увагу, бути цілеспрямованими й активно включеними в процес. У дітей краще формуються навички, коли вони отримують насолоду від

Слайд 5

Слайд 6

			<p>спілкування з однолітками, опанування тем і завдань, які їх цікавлять тощо.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Коли діти усвідомлюють, що процес взаємодії є значущим для них, це мотивує їх використовувати вже набуті знання й вибудовувати зв'язки між теорією і практикою. • Позаяк діти завжди прагнуть соціальної взаємодії, вони отримують задоволення від перебування з оточенням завдяки обміну думками, обговоренню ідей, спільному пошуку рішення на виклики. Окрім того, завдяки соціальній характеристиці ігрового досвіду навчання, діти формують більш глибокі та міцні взаємини. Співдія з іншими не просто сприяє розвитку дітей, а і є ключем до нього. • Коли дитина перебуває у процесі пошуку, пропонує власні рішення, досліджує й відкриває нове для себе, діяльність стає для неї мотивуючою. Тому будь-який процес взаємодії має надавати дітям можливість експериментувати й випробовувати ідеї та рішення і у такий спосіб проявляти агентність. • Коли дитина активно включена у процес і фізично, і ментально, це дозволяє дитині покращити пам'ять, розвинути самоконтроль, наприклад, уміння не відволікатися, що є необхідним для процесу пізнання загалом. Саме тому важливо, щоб кожна дитина була активним учасником процесу пізнання, а не пасивним спостерігачем. <p>Тренер зазначає, що окрім збірки ігрових активностей «P.O.W.E.R.», учасники можуть використовувати ідеї для взаємодій із дітьми з безкоштовних курсів на платформі «FutureLearn», а саме: «Як справлятися зі змінами: соціально-емоційне навчання через гру» та «Соціально навчання та взаємодія в закладі освіти: навчання через гру для успішного майбутнього».</p> <p>Ключові акценти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Окрім позитивних і міцних взаємин одне з одним, дітям під час війни чи інших життєвих труднощів потрібна психологічна витривалість, стійкість. Саме тому розвиток соціально-емоційних навичок – важлива частина підтримки благополуччя дітей. • За допомогою ігрових активностей, які моделюють певні виклики, можна допомогти дітям сформуванню відповідні реакції чи поведінку, які потенційно будуть використані в реальному житті. Створення безпечного сприятливого середовища для розвитку соціально-емоційних навичок може покращити психологічну стійкість. • Соціально-емоційне навчання також допомагає відновити здорове функціонування психіки, що сприяє подальшому успішному академічному навчанню. • Навчання через гру не лише мотивує дітей до процесу взаємодії, а й допомагає ефективніше розвивати широкий спектр навичок. 	<p>Слайд 7</p> <p>Слайд 8</p>
3	Фасилітуємо ігрові взаємодії	1 год 40 хв	Тренер пропонує учасникам об'єднатися в команди по 2-3 особи, обрати активність зі збірки ігрових активностей «P.O.W.E.R.» або запропонувати власну активність, яка б сприяла розвитку соціально-емоційних навичок і обговорити, як можна найкраще профасилітувати	Збірка ігрових активностей «P.O.W.E.R.»

			<p>обрану ігрову взаємодію, а також, які навички така активність допоможе розвинути.</p> <p>-----</p> <p>Адаптація для онлайн-формату</p> <p>Тренер об'єднує учасників у сесійні зали по 2-3 особи та пропонує учасникам поділитися одне з одним активностями, які вони використовують під час взаємодії з дітьми онлайн, а також, підготуватися до фасилітації однієї із взаємодій з усіма учасниками тренінгу.</p> <p>-----</p> <p>Учасники об'єднуються в команди, обирають активність, обговорюють процес її фасилітації. Тренер пропонує командам провести обрану активність з усіма учасниками тренінгу. Після кожної проведеної активності, тренер фасилітує обговорення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Які риси чи дії учасника як фасилітатора, ви можете відмітити? Що ви б хотіли використати у своїй педагогічній практиці? • Як фасилітатор міг би покращити процес взаємодії? • Як було реалізовано критерії продуктивного розвитку соціально-емоційних навичок? <i>(безпечного середовища та здорових взаємин з іншими; чіткого розуміння педагогами / дорослими навичок, які розвиваються у дітей під час взаємодії; свідомого спрямування освітнього процесу на розвиток конкретних умінь (як в активності «Пантоміма»); рефлексій педагогів і дітей щодо вмінь і навичок та їх використання у реальному житті).</i> 	Слайд 9
4	Підсумк	10 хв	<p>Тренер пропонує пригадати ключові акценти тренінгу (тренер може поставити учасникам запитання або запросити бажаючих озвучити основні думки чи ідеї тренінгу).</p> <p>Орієнтири для обговорення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • значення розвитку соціально-емоційних навичок під час / після війни для подолання стресу; • чотири критерії продуктивного розвитку соціально-емоційних навичок. <p>Далі тренер пропонує учасникам дати відповідь на запитання та зробити нотатки у їхніх портфоліо «Благополуччя дітей»:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Як ви будете імплементувати розвиток соціально-емоційних навичок в освітній процес? <i>Наприклад, інтегрувати ігрові активності зі збірки «P.O.W.E.R.» або з онлайн-курсів «Як справлятися зі змінами: соціально-емоційне навчання через гру» та «Соціально-емоційне навчання та взаємодія в закладі освіти: навчання через гру для успішного майбутнього» в освітній процес.</i> <p>Тренер фасилітує сесію запитань-відповідей.</p>	<p>Портфоліо «Благополуччя дітей», фломастери, ручки</p> <p>Слайд 10</p>